

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี

Role of School Administrators of Demonstration Schools in Pathumthani in the 21st Century

ณัฐญา ธรรมสมพงษ์¹ และ สมใจ สืบเสาะ²

Nuttaya Tumsompong¹ and Somjai Suebsor²

^{1,2}มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{1,2}Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

E-mail : ¹Nuttaya.tum@vru.ac.th, ²somjai.sub@rmutr.ac.th

Received January 22, 2022; Revised March 6, 2022; Accepted March 17, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตาม เพศ อายุและประสบการณ์ทำงานของครู สังกัดโรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจากครูในโรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติค่าที และสถิติค่าเอฟ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานีภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนดำเนินการอยู่ในระดับมาก 2. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุและประสบการณ์ทำงานของครู สังกัดโรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ เป็นประโยชน์ต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ที่สำคัญ คือ บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ การเป็นผู้นำในการจัดการศึกษา เป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในการสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอื่น ๆ โดยควรให้ความสำคัญในการกำหนดทิศทางที่มีความทันสมัยและเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหาร; ศตวรรษที่ 21; โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the role of school administrators of demonstration schools in Pathum Thani province in the 21st century, and (2) to compare the role of school administrators in the 21st century. Survey research was conducted to study the role of school administrators of demonstration schools in Pathum Thani Province in the 21st century classified by gender, age, and work experience of teachers under Demonstration Schools in Pathum Thani Province. It was quantitative research. The sample group was 144 teachers in a demonstration school in Pathum Thani province in the academic year 2021. The research tool was a questionnaire. The data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested using t-test, and F-test using analysis of variance.

The research results were as follows: 1. The role of school administrators of demonstration schools in Pathum Thani province in the 21st century (overall and in each aspect), the average was at a high level. 2. The role of school administrators of demonstration schools in Pathum Thani in the 21st century was taken into account in the analytical process by age and work experience of teachers in Pathum Thani Demonstration Schools. The overall and each aspect had a statistically significant difference at the 0.05 level. This research knowledge was useful for the role of school administrators of demonstration schools in Pathum Thani province in the 21st century. Importantly, the leadership role could be applied to leadership in education as an organizational identity in the creation of other schools. Moreover, emphasis should be placed on setting a modern and unique direction for the organization.

Keywords: School Administrators' Role; The 21st century; Demonstration Schools in Pathumthani

บทนำ

โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง คือ ความเป็นจริงของสังคมใหม่ที่มีปัญหาท้าทายสำหรับผู้บริหาร โมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership Model) ซึ่งเป็นโมเดลที่กล่าวถึงเรื่องของคุณภาพ (qualities) ความรู้ (knowledge) และทักษะ (skills) ของผู้นำทางการศึกษา พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำสถานศึกษาของตนเองเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน ริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT และ E-Learning พัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ชุมชนการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และความสำเร็จและ พัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะ ภาวะผู้นำที่เหมาะสมส่งผลให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนใน

ด้านการบริหารงานวิชาการ งาน บริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจ และยังส่งผลต่อความสามารถในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือและการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของสมาชิกอย่างทั่วถึง เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทอย่างมาก เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ระหว่างประเทศจึงทำให้แต่ละประเทศมุ่งเข้าสู่สังคมพหุวัฒนธรรม ภาคการศึกษาจำเป็นต้องตื่นตัวและเตรียมพร้อมจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ทักษะสำคัญ เช่น ทักษะการเรียนรู้และ นวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการปรับตัว ทักษะทางสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม ทักษะความรับผิดชอบ และทักษะความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคน อื่น (Guide and lead Others) ทักษะภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มี ประสิทธิภาพ ประเทศไทยได้กำหนดให้ภาวะผู้นำเป็นทักษะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและได้ กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) แผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545–2559) วิสัยทัศน์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552–2561) และแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551–2565) ต่างมุ่งให้สมาชิกในสังคมเรียนรู้และพัฒนาภาวะผู้นำ สะท้อนให้เห็นว่าประเทศให้ความสำคัญกับทักษะภาวะผู้นำเป็นอย่างมาก (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ปัจจุบันการบริหาร และความก้าวหน้าของสถานศึกษานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ คือ บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับตำแหน่งและบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงส่วนใหญ่มักจะคุ้นเคยกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ขาดทักษะด้านการจัดการทางการศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานจะมีทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์การจูงใจ การรับรู้วัฒนธรรมองค์การ การร่วมรับผิดชอบต่อการตัดสินใจกลุ่ม ซึ่งประสบการณ์เบื้องต้นนี้ อาจจะไม่เพียงพอสำหรับการบริหารงานในตำแหน่ง บริหารระดับกลางเท่านั้น แต่สำหรับตำแหน่งที่สูงขึ้นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งอาจขาดความพร้อม จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในสถานศึกษา พบว่า ผู้นำที่ขาดความพร้อมจะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงรับมากกว่าเชิงรุก ไม่ตระหนักถึงผลกระทบ ของยุคความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ที่จะเป็นอนาคตของสถานศึกษา

โรงเรียนสาธิตโรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี มีนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ความสามารถทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกต้องอาศัยทักษะภาวะผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน มองเห็นภาพ อนาคต

และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพผลอย่าง สูงสุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาตามความคิดเห็นของครู และเปรียบเทียบความ คิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ทางการวิจัยทางการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัด ปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัด ปทุมธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัด ปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

Derick Meado (2016) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนได้เขียนบทความเรื่อง The Role of the Principal in Schools ได้สรุปบทบาทหน้าที่ในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่สำคัญ 9 บทบาท ดังนี้

1. บทบาทในฐานะผู้นำ (Role as school leader) ประกอบด้วย การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Being an effective leader) โครงการจัดหาทุนอุปถัมภ์โรงเรียนการพัฒนาการประเมินผลครูผู้สอน และ นโยบายการพัฒนาโรงเรียน เป็นต้น

2. บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัยของผู้เรียน (Role in Student Discipline) งานส่วนใหญ่ ของผู้บริหาร การรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน ที่ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ครูทุกคน และต้อง เป้าหมายของการนำไปใช้กับผู้เรียน จะทำให้งานง่ายขึ้น

3. บทบาทในฐานะผู้ประเมิน (Role as a Teacher Evaluator) ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องมีความ รับผิดชอบในการประเมินผลงานของครู โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดให้มีการประเมินตามกระบวนการด้านคุณภาพครูอย่างมีความเป็นธรรม และต้อง ชี้ให้เห็น ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของการปฏิบัติหน้าที่ของครู

4. บทบาทในการพัฒนา การดำเนินงาน และการประเมินโครงการ (Role in Developing, Implementing, and Evaluating Programs) เป็นหนึ่งบทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องหาวิธีการพัฒนา ประสิทธิภาพของผู้เรียนเพิ่มขึ้น โครงการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องครอบคลุมพื้นที่เพื่อเป็นแนวทาง เดียวกันและต้องมีการประเมินทุกปี และพัฒนาเสมอถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น

5. บทบาทในการทบทวนนโยบายและกระบวนการภายใน (Role in Reviewing Policies and Procedures) เอกสารสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหาร (governing) โรงเรียน คือ คู่มือนักเรียน (Student Handbook) ถือเป็นตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถทำให้งานของผู้บริหารง่ายขึ้น ให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองได้นโยบายและขั้นตอนการทำงาน ประสบผลสำเร็จได้

6. บทบาทในการกำหนดตาราง (Role in Schedule Setting) การสร้างตารางต้องทำทุก ๆ ปี ซึ่งจะเป็นภาระงานที่ผู้บริหารต้องการสร้างขึ้นเอง ได้แก่ ตารางการติวระงังการเข้าเรียน ตารางการปฏิบัติงาน ตารางการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ตารางการใช้ห้องสมุด ฯลฯ ตรงข้ามผู้บริหารต้อง ตรวจสอบแต่ละตารางเหล่านั้นว่า ไม่ทำให้บุคลากรแต่ละคนต้องมีตารางมากเกินไปในแต่ละปี

7. บทบาทในการจ้างครูใหม่ (Role in Hiring New Teachers) เป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ต้องจ้างหรือรับครูและเจ้าหน้าที่เข้ามาใหม่ในการทำงานได้อย่างถูกต้อง ด้วยกระบวนการสัมภาษณ์หรืออบรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ อย่างยิ่ง

8. บทบาทในการปกครองและชุมชนสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่และสมาชิก ในชุมชนสามารถเป็นประโยชน์กับคุณในความหลากหลายของพื้นที่ การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล และธุรกิจ ในชุมชนสามารถช่วยให้โรงเรียนอย่างมาก รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับบริจาคเวลาส่วนตัวและการสนับสนุนในเชิงบวกโดยรวม

9. บทบาทในการมอบหมายงาน (Delegating) ผู้นำหลายคนโดยธรรมชาติ มีงานหนักอยู่ในมือที่ต้องสั่งการลงไป ผู้บริหารต้องมีการมอบหมายงานบางอย่างซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น โดยมอบหมายให้กับ บุคคลที่มีความรู้และไว้วางใจผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพไม่มีเวลามากพอที่จะทำทุกอย่างที่ ต้องการทำได้ด้วยตัวเอง จึงต้องพึ่งพาคนอื่น ๆ มาช่วยทำเพื่อให้ผลงานบรรลุผลสำเร็จ

10. Grossman (2011) กล่าวว่า เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความรับผิดชอบใหม่เหล่านี้ สมาคมโรงเรียนภาวะผู้นำระหว่างรัฐ (ISLLC) สร้างชุดมาตรฐานการพัฒนาสำหรับผู้บริหาร โดยกลุ่มองค์กรที่เป็นผู้นำการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ สมาคมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแห่งชาติ สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งชาติและสภาหัวหน้าเจ้าหน้าที่โรงเรียนของรัฐ ได้พัฒนาชุดมาตรฐานการ พัฒนาผู้บริหาร ซึ่งได้นำมาใช้ในการพัฒนาในปี 2008 มีแนวทางที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบตามบทบาทดังนี้

1. บทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
2. บทบาทในการออกแบบหลักสูตร การใช้หลักสูตร การวัดผล และการประเมินผล
3. หลักความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์
4. บทบาทในการบริหารสารสนเทศ การรวบรวมข้อมูล และกลยุทธ์การวิเคราะห์ข้อมูล
5. วิธีสร้างแรงบันดาลใจบุคคลด้วยวิสัยทัศน์ที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

DoDEA 21 (2014) ได้นำเสนอเครื่องมือการประเมินเรื่อง Instructional Leadership: Self Assessment and Reflection Continuum เป็นเครื่องมือประเมินความเป็นผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหาร

สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 การกำหนดตัวชี้วัดด้านสมรรถนะและความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลในศตวรรษที่ 21 มี บทบาท 4 ด้านหลักดังนี้

1. ผู้นำโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 กำหนดให้มีการกำกับดูแลด้านการบูรณาการการเรียนการสอนต่อการประยุกต์นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ และการประเมินผล ได้แก่ การให้คำแนะนำแนวคิดใหม่ ๆ สำหรับครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้ห้องเรียนที่มีประสิทธิผล การสนับสนุนให้การเรียนการสอนสอดคล้อง กับปัจจัยภายในและภายนอกโรงเรียน

2. มีการนำรูปแบบทางดิจิทัลมาสนับสนุนการเรียนการสอนของครูเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ นำไปใช้ในห้องเรียน ส่งเสริมให้ครู นักเรียนใช้เครื่องมือทางดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งการประเมินประเมินความพร้อมของโรงเรียนที่จะนำทักษะทางดิจิทัลมาใช้

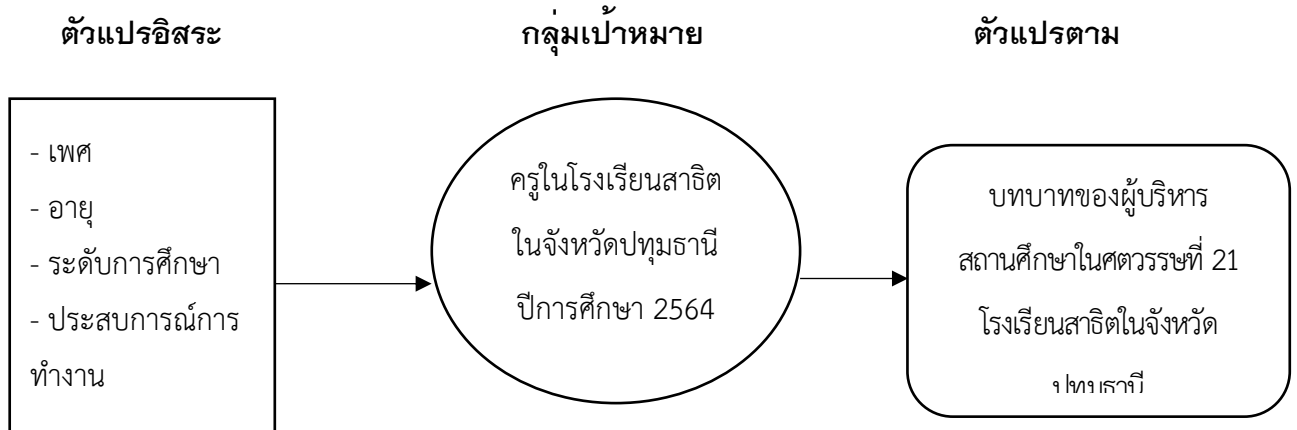
3. ให้โอกาสแก่ครูได้พิจารณาไตร่ตรอง กำหนดจุดมุ่งหมาย และการร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงแล้วสามารถนำมาเป็นโอกาส ได้แก่ ให้ครูกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยด้านหลักสูตรด้านการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล และให้นำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างแท้จริง

4. ต้องจัดสภาพแวดล้อมบนพื้นฐานยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และความรู้สึกที่ดีต่อของชุมชน ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียน และการเรียนรู้ด้านทักษะในศตวรรษที่ 21 กำหนดให้จัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือยึดหยุ่นภายในโรงเรียนและชุมชน นอกจากนี้ควรเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ด้านโลกมากขึ้น และออกแบบทางสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มโอกาสการพัฒนาทักษะการคิด ทักษะชีวิต และทักษะทางอาชีพและเตรียมผู้เรียนสำหรับการทำงานในอนาคต

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ ประกอบด้วย บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในฐานะผู้ประเมิน บทบาทในการทบทวน นโยบาย บทบาทในการการบริหารหลักสูตรและการสอน บทบาทในการกำหนดตารางการปฏิบัติงาน บทบาทในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ บทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาครูและ บุคลากร บทบาทในการประชาสัมพันธ์ บทบาทในการประสานสัมพันธ์กับชุมชน และบทบาทในการ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณพื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ประชากร คือ ครูโรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จากสถานศึกษาทั้งหมด 4 แห่ง จำแนกเป็น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต และ โรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รวมประชากร ทั้งหมด 225 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2564 ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน

จากนั้นแยกสัดส่วนครูในแต่ละโรงเรียนแล้วจึงใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามมีลักษณะสามตอนคือ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี 6 ด้าน ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไข ปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม โดยใช้สูตร (Index of Item-objective Congruence: IOC) การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู ที่ไม่ได้ สังกัดโรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) รวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือส่งให้ครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ภายในเดือนกันยายน 2564 ได้คืน จำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติค่าที และสถิติค่าเอฟ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียน ของครูโรงเรียน โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่ เป็นเพศ หญิง 97 คน คิดเป็นร้อยละ 67.36 มากกว่า เพศชาย 47 คน คิดเป็นร้อยละ 32.64 จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 47.92 ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.08 อายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 25 จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาดุติปริญญาตรี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 59.72 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 40.28 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 60.70 น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29 มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และมีประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ภาพรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนดำเนินการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านโดยเรียงลำดับ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการมากที่สุดคือ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ รองลงมาคือ บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรม และจริยธรรม และ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		ระดับดำเนินการ
	$\bar{x}$	S.D.	
1. บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ	4.40	0.83	มาก
2. บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู	4.21	0.72	มาก
3. บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์	4.33	0.90	มาก
4. บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ	4.47	0.79	มาก
5. บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.25	0.94	มาก
6. บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.30	0.80	มาก
รวม	4.31	0.83	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิต ใน จังหวัดปทุมธานี พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัด ปทุมธานี จำแนกตามอายุ พบว่า อายุที่ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี บทบาทผู้บริหารด้าน

ความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม เพศ จำแนกตามระดับการศึกษา จำแนกตามอายุ และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21	จำแนกตามเพศ (ชาย)		จำแนกตาม ระดับการศึกษา (ปริญญาตรี)		จำแนกตามอายุ		จำแนกตาม ประสบการณ์ ทำงาน	
	t	sig	t	sig	F	p.-value	F	p.-value
ความเป็นผู้นำ	-18.76	0.00*	3.21	0.00*	19.15	0.00*	50.02	0.00*
การพัฒนาครู	-10.24	0.00*	2.29	0.02*	8.65	0.00*	26.78	0.00*
มนุษยสัมพันธ์	-16.47	0.00*	2.91	0.00*	13.44	0.00*	70.59	0.00*
การบริหารจัดการ	-18.22	0.00*	2.67	0.01*	10.42	0.00*	45.58	0.00*
คุณธรรมและ จริยธรรม	-23.36	0.00*	2.73	0.01*	17.25	0.00*	74.54	0.00*
การสร้างสรรค์ นวัตกรรม	-10.77	0.00*	2.79	0.01*	14.73	0.00*	30.12	0.00*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิต ใน จังหวัดปทุมธานี พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตใน จังหวัดปทุมธานี บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม

บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญา ทรัพย์โสม (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาหญิงในทศวรรษของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารหญิงตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช เขต 4 ตามแนวทฤษฎี 3 มิติของ William และเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารหญิง ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา และวิทยฐานะ เพื่อรวบรวมข้อเสนอนะเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารหญิงตาม ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 มีความ คิดเห็นต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารหญิงอยู่ในระดับบ่อยครั้งคือแบบนักประนีประนอมและแบบนักบุญ ส่วนแบบเผด็จการและแบบหนีงานอยู่ในระดับเป็นบางครั้ง และ พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบที่มีประสิทธิผลสูงอยู่ในระดับบ่อยครั้ง คือแบบนักพัฒนา แบบนักบริหาร แบบเผด็จการแบบมีศิลป์ และแบบผู้ทำตามระเบียบในด้านครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารหญิงแบบเผด็จการและแบบผู้ทำตามระเบียบแตกต่างกัน

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยันต์ ฉิมกล่อม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ ของครูผู้สอนในอำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลให้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาความทัศนะของครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนใน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ พบว่า อายุที่ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธัญชนก ทรัพย์ย่อย (2558) เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรีเขต 2 สำหรับผู้บริหารที่สอดคล้องกับการปกครองในองค์การภาครัฐการศึกษาวิจัยครั้งนี้มี

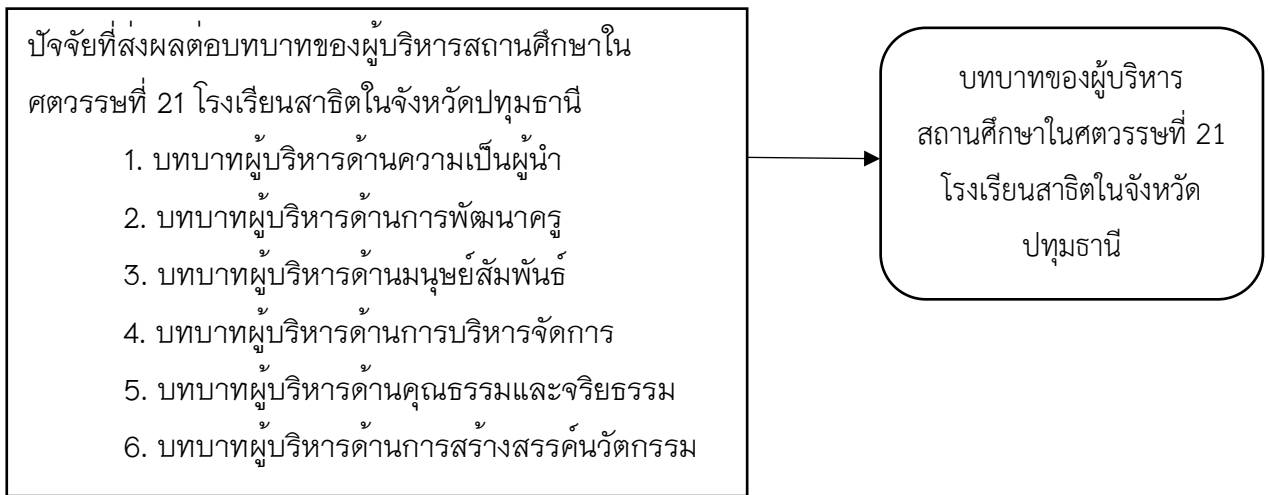
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนางานคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุ และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 297 คน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับรายด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธรดา แพงไทย (2560) เรื่อง บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพบริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษา ชั้นเรียน และวิธีการแบบเปิด 2) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมทางการศึกษาสู่การปฏิบัติ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนคูคำพิทยาสรรพ์ จำนวน 122 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ทำงาน ส่งผลให้ บริบท โรงเรียนคูคำพิทยาสรรพ์ ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนทดลองนำร่อง การใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายใต้โครงการโรงเรียนในฝันเพาะปัญญา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านปัจจัย มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการใช้นวัตกรรมของโรงเรียน โดยจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สื่อ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ มีผู้เชี่ยวชาญภายนอกจากสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมในกระบวนการใช้นวัตกรรม ด้านกระบวนการมีการวางแผนการใช้นวัตกรรม กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน การร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การสังเกตชั้นเรียน และการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ผู้บริหารเข้าร่วมในกระบวนการใช้นวัตกรรมทุกกิจกรรม และ ผลการการใช้นวัตกรรม โรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบการใช้นวัตกรรมจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นแหล่งศึกษาดูงานจากหน่วยงานทางการศึกษา

คณะผู้บริหาร ครูจากทั่วประเทศ ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสอน มีการจัดการเรียนการสอน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน มีการทำงานเป็นทีม ครูพัฒนาวิชาชีพ ผู้เรียน กล้าคิดกล้า แสดงออกอย่างมีเหตุผลมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำ สถานศึกษามีเอกลักษณ์ของตนเองมี ระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ชุมชนพึงพอใจและมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี พบว่าบทบาทของผู้บริหารการศึกษาทั้ง 6 ด้าน มีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน สาธิตในจังหวัดปทุมธานี ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี

1. บทบาทผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ ในด้าน เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา เป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในการสร้างสรรค์
2. บทบาทผู้บริหารด้านการพัฒนาครู ในด้าน การให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ นำระบบเครือข่ายและระบบเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. บทบาทผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ ในด้าน สามารถแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้
4. บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ ในด้าน บริหารจะต้องมีความสามารถในการกำหนดทิศทางที่มีความทันสมัยและความสามารถในการใช้นวัตกรรมได้เป็นอย่างดี
5. บทบาทผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในด้าน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจาใจ
6. บทบาทผู้บริหารด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ในด้าน ส่งเสริมการใช้รูปแบบการสอนเทคนิควิธีศาสตร์การสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ ผลการวิจัย (1) ด้านบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานีพบว่าภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนดำเนินการอยู่ในระดับมาก และ (2) ด้านผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุและประสบการณ์ทำงานของครู สังกัดโรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี พบว่าในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี ที่สำคัญ คือ บทบาทผู้บริหารด้านการบริหารจัดการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการสถานศึกษาอื่น ๆ โดยควรให้ความสำคัญบริหารจะต้องมีความสามารถในการกำหนดทิศทางที่มีความทันสมัยและความสามารถในการใช้นวัตกรรมได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสาธิตในจังหวัดปทุมธานี 21 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสวงหา นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงาน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำข้อผิดพลาดจากบุคคลหรือหน่วยงานมาปรับใช้ให้เป็นประสบการณ์การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์
3. ผู้บริหาร สถานศึกษาควรนำบุคลากรไปศึกษาดูงานสถานศึกษาหรือองค์กร ที่มีความเป็นเลิศในนวัตกรรม ด้านต่าง ๆ (Best Practice) และพยายามบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีการมุ่งเน้นผสมผสานนวัตกรรมและเทคโนโลยี

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยันต์ ฉิมกล่อม. (2555). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน ในอำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3* (ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญญา ทรัพย์โสม (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาหญิงในทรศณะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 14(65), 89-102.*

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: เชาวน์ทางปัญญา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ศศิธรดา แพงไทย. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 6(1), 7-11.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ* (รายงานการวิจัย). สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สุธัญชนก ทวีทรัพย์น้อย. (2558). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2* (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- Cronbach, L.J.(1990) *psychological of testing* (5thed.). Nedministration, New York: problem Publishers, Inc.
- Derick Meado. (2016). *The Role of the Principal in Schools*. Retrieved June 15, 2021, from <http://teaching.about.com/od/admin/tp/Role-Of-The-Principal.htm>
- DoDEA 21 (2014). Principals' Transformational Leadership Skills and Their Teachers Job Satisfaction in Nigeria. *Dissertation Abstracts International*, 69(1), 112-A.
- Grossman, D. C., Mueller, B. A., Riedy, C., Dowd, M. D., Villaveces, A., Prodzinski, J., Nakagawara, J., Howard, J., Thiersch, N., Harruff, R. (2011). Gun storage practice and risk of youth suicide and unintentional firearm injuries. *JAMA*, 293, 707-714.
- William J. R. (2000). Leadership Requirements in the 21st Century: The Perceptions of Canadian Private Sector Leaders. *Dissertation Abstracts International*, 13(1), 43-57.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd Ed) .New York: Harper and Row Publications.